

JORNADES D'INTERCANVI DE DRAMATÚRGIA I ESCRIPTURA ESCÈNICA

La Central del Circ, 9, 10 i 11 de desembre de 2021

Quina hora és?... -14 persones es troben i entrecreuen petits gestos de cordialitat, algunes es coneixen, d'altres només es reconeixen. La percepció del temps es modifica i pren un ritme d'espera que posa a tothom en posicions quasi estàtiques, el silenci apareix però no incomoda, es densifica. Aquestes persones saben perquè estan allà i saben que viuran durant tres dies en un espai-temps allunyat de la resta. S'endinsaran en el món de la reflexió, l'observació, el qüestionament i el pensament. La seva forma d'estar (accions), la transformació del ritme del temps que viuran (temps) i els espais que transitaran (espai) són el que crearà un tipus d'escriptura, de dramatúrgia, on 14 persones evolucionaran a través del circ. Es crearà un acte que si fos observat seria considerat un acte espectacular¹- ...són les 12:00 és hora de començar.

---

¹Espectacular: Segons el diccionari de PatricePavis (1998) és tot allò que es percebent com alguna cosa que forma part d'un conjunt exposat davant d'un públic. Lo de espectacular és una noció bastant inconcreta donat que, com la de insòlit, la de estrany i totes les categories definides a partir de la recepció del espectador, està en funció tant del subjecte que percep com del objecte percebent.(...)

Introducció

Com a prèvia, una imatge **de la graella d'activitats** que es van dur a terme durant les jornades.

	DIJOUS 9	DIVENDRES 10	DISSABTE 11
10h - 11.30h	11h BENVINGUDA JORNADES #cafédebervinguda	10.30h - 11.45h ESMORZAR SALAT Espai d'intercanvi d'inquietuds i idees #intercanvi	10h-14h MARION GUYEZ
11.30h - 12 h			Poètica de l'acrobàcia #taller
12h - 14.00h	12h-13.30h MARION GUYEZ <i>Imaginari de cases a l'inevitable</i> #ponència presencial + reflexió col·lectiva En francès amb traducció al castellà.	12h-13.30h MARIE-ANDRÉE ROBITAILLE <i>Circ com a una pràctica d'esperança</i> #ponència híbrida virtual presencial + reflexió col·lectiva En francès amb traducció al castellà.	
14h - 15h	DINAR	DINAR	DINAR
15h - 17h	ALICE RENDE <i>El vertigen</i> #dinàmica	ORIGEN <i>Reset</i> #dinàmica	ALBA SARRAUTE <i>Dramatúrgia i cos expressiu</i> #dinàmica
17h30 - 19h30	MARTA GORCH <i>Drama Jamon</i> #dinàmica	ANÒNIM <i>Excirc</i> #dinàmica	CAFÉ CIRC Vermut dolça-digestió col·lectiu dels impulsos de la setmana #intercanvi

Aquestes esperades jornades de dramatúrgia i escriptura escènica **s'han destacat per** un equilibri entre teoria i pràctica. Tot i les modificacions de la programació per causes pandèmiques, les i els participants han/hem gaudit de dues ponències de caire més acadèmic, un taller i diverses dinàmiques proposades per gent interessada en compartir les seves inquietuds, coneixements i dubtes.

Les dinamitzadores Elena Zanzu i Vivian Friedrich han fomentat la participació activa, en aquest cas, a **través de la plantació d'un tros de paper**, on prèviament cada un de nosaltres havia escrit una idea/desig a desenvolupar al llarg dels tres dies de jornades. La pròpia imatge **d'un espai ple de terra viva** marró en contrast amb el paviment gris **d'una** sala poc il·luminada, ja representava al·legòricament les arts del circ. Una inadequació, una contradicció, un acte dissident, un jugar en el límit, un pensament i una metàfora irrevocable.

Amb tant sols aquesta acció es fomentava una premissa transversal durant les jornades, pensar el circ, investigar el circ i gaudir de la profunditat que una acte de circ pot arribar a tenir. De la mateixa manera que a finals del S. XIX i principis del S. XX en l'àmbit teatral es va produir la reteatralització, destacada a trets generals per la **ruptura d'estructures sòlides que van obrir aquest art a una forma d'enteniment més enllà de l'exhibició**. El circ a Catalunya (a altres països europeus ja es fa des de fa temps) està despertant un interès cada cop més intens per una **"recircularització"**, per comprendre el circ més enllà **d'allò físic i generar més espais d'investigació** sense ànim de lucre. Aquestes jornades en són un clar exemple.

IMAGINARIS DE COSSOS A L'INREVÉS

Impartit per: MARION GUYEZ

La primera ponència, que porta per títol *Imaginaris dels cossos a l'inrevés* ha estat a càrrec de Marion Guyez. La ponent és una equilibrista sobre les seves mans (verticals) i **professora i investigadora d'arts escèniques a la Universitat de Grenoble Alps**. Va ser cofundadora de la companyia que porta per nom **d'Elles**. Ha realitzat una tesi en **relació a la hibridació del text i les acrobàcies a l'escenari de circ** contemporani, i també ha publicat articles sobre estètica, gènere i arts de carrer.

Guyez ens presenta algunes de les reflexions sobre la seva actual investigació centrada en els equilibris sobre les mans. Aquesta recerca que sorgeix des de la pràctica, té com a títol la poètica dels des(equilibris). A través del qüestionament de la disciplina de circ, **l'observació activa i l'estudi del cos a l'inrevés**, amplia el ventall de possibilitats a noves dramaturgies i noves escriptures de circ. En definitiva, es planteja quins són els fonaments dramaturgics dels equilibris sobre les mans.

Abans d'entrar en matèria, menciona que durant el procés de creació **d'una peça**, qualsevol elecció, ja sigui la disciplina, el vestuari, la il·luminació, les persones còmplices de la creació, etc.; són un gest dramaturgic. Totes les decisions parlen sobre com es definirà la dramaturgia de la peça. Sembla quelcom simple i bàsic, però

en realitat, segons la forma en com s'afrontaran tots els gestos dramàtics el resultat en serà un o un altre.

Per fer-nos participants del seu procés d'investigació convida a alguns assistents a fer un equilibri sobre les mans durant un minut per observar-lo i així tenir un punt de partida per la presentació. Es situen els tres cossos a l'inrevés i el silenci apareix. És interessant com el context i la pròpia proposta d'observar conscientment genera un canvi de mirada sobre un acte tant quotidià en el món del circ. L'espera, la tensió que emanen els cossos i la resistència eren al meu entendre aspectes rellevants d'una dramàtica que es va crear en menys d'un minut. De ben segur que cada una de les persones observants varen extreure diferents conclusions o sensacions en funció dels seus imaginaris.

Passat el minut comparteix un seguit de reflexions. Constata que fer equilibris sobre les mans té tendència a ser una acte solitari, suposa un desgast del cos, és repetitiu i redueix el camp de visió a un espai limitat. Aleshores es pregunta, què és el que fa que algú aguantant cada dia el mateix? Són les verticals una disciplina de circ? Què és el que agrada de fer verticals? Aquestes i d'altres preguntes són detonants de la seva investigació. Per donar resposta, decideix posar l'atenció no en el concepte de l'equilibri, sinó del desequilibri dels cossos i els imaginaris dels cossos a l'inrevés. Això

la porta a ampliar la seva mirada més enllà del circ cercant altres porositats en altres disciplines com l'esport, el ioga, el *crossfit*, la dansa, etc.

A destacar de la seva investigació és que es divideix en dues parts clares; **documentació i experimentació**. La primera, a mode d'una recerca de l'estat de la qüestió del que vol investigar, parteix de l'observació personal de la seva pràctica, a més d'una recerca bibliogràfica entorn a la temàtica. La segona part, l'**experimental**, conjuga la hibridació del *Body Mind Centring (BMC)* i la recerca d'una nova forma d'entendre la inversió del cos sobre les mans. El mètode BMC, més present en el món de la dansa, va ser creat a EEUU per Bonnie Bainbridge Cohen, que en paraules **textuals d'ella** "*Approach to embodied movement and consciousness is an ongoing, experiential journey into the alive and changing territory of the body. The explorer is the mind -- our thoughts, feelings, energy, soul, and spirit. Through this journey we are led to an understanding of how the mind is expressed through the body in movement.*" (Bainbridge 2017). A través del BMC redescobreix la forma de fer equilibris. La decisió de prendre temps per observar com reacciona fisiològicament el seu cos mentre practica, com totes les seves parts del cos entren en joc, com respira, què mira, com flueixen els líquids del seu cos, quina roba porta, quina música escolta, etc. fa que aquesta inversió del cos, **entre un estat d'equilibri i desequilibri**, prengui **profunditat poètica i s'obrin noves possibilitat dramàtiques**.

La ponència aporta una nova forma de generar dramàtica o escriptura escènica **allunyada de la improvisació i centrada en el rigor i l'organització envers els objectius** que persegueix. Transcendeix i redescobreix la forma de fer verticals, la forma d'entendre el seu cos que la porta a allunyar-se de la proesa i centrar-se en la poètica dels aspectes considerats més simples. **S'endinsa en una recerca cap a l'essència d'un acte comú i**, fins i tot, en ocasions banalitzat, donant rellevància al que li succeeix internament per transformar la percepció de la forma externa, enriquint sens dubte les possibilitats dramàtiques i d'escriptura escènica així com el desenvolupament de la mirada de les espectadores. .

Després de tota la seva presentació i tot el que comparteix, convida de nou als assistents que al inici havien fet l'equilibri sobre les mans a fer-ho de nou. Els altres **observem els tres cossos a l'inrevés. Aleshores, tot ha canviat**.

Per tancar, Guyez **deixa una darrera qüestió a l'aire**. Com posar tot això descobert en escena en forma de peça de circ?

EL VERTIGEN

Impartit per: ALICE RENDE

L'artista **Alice Rende, formada a la escola Nacional de circ de Brasil i al Lidó de Toulouse**, proposa una activitat en relació al vertigen. Actualment està immersa en un doctorat **sobre circ on l'eix central és el cos en vertigen**. És per això que convida a tots els assistents a tractar el tema en relació a les arts dels circ. A través de la paraula **s'intercanvien opinions i pensaments entorn la temàtica**.

La no concreció en la premissa per iniciar **l'intercanvi d'opinions i reflexions** ja resulta un acte de vertigen, un acte de no saber cap a on ens dirigim, un estar al límit entre **l'assoliment d'un objectiu o no, un no saber quin pas fer perquè a aquest no resulti un pas en fals**. **L'entrecruament de mirades i d'expectació** es fa molt present. Es generen silencis molt llargs perquè no queda clar quin és el tema cabdal a tractar. Paulatinament el silenci es trenca i al llarg de la conversa sorgeixen diferents preguntes com: Què és el vertigen? Quina relació hi ha entre la por i el vertigen? Quin valor té el vertigen en un acte de circ? Com posar en escena la sensació de vertigen sense que resulti falsa?

Per aprofundir més en la temàtica ens proposa una dinàmica. Ens tapem els ulls i ella amb els ulls també tapats ens guiarà per tot la espai de la Central del Circ. No sabem cap a on anirem, no sabem què passarà, però la confiança en el col·lectiu és el que genera una sinergia que ens porta a bon port. Arribem a un espai fred i brut. Comenta que el que li fa vertigen en ocasions és sentir que no interessarà el que ella faci en escena o que els altres estaran més ven valorats que ella. **Arrel d'això, el grup es divideix en dos i es fa una dinàmica sobre captar l'atenció**. Una part del grup es mou en línia vertical fent accions per prendre el focus i la resta valoren de manera individual qui ha estat qui els ha captivat més o han mirat més. Entomar el fet de no haver estat escollit i que l'ego no es vegi afectat és **una superació clara d'un vertigen**

que ens ha compartit l'Alice. A través de la dinàmica proposa una forma de donar visibilitat i prendre consciència sobre el seu vertigen. Ens convida als assistents a proposar accions per afrontar els vertígens personals.

Tornem a l'escalfor de l'interior de la Central i allà continua la conversa. Un participant parla sobre el vertigen des del punt de vista més científic, com una descompensació orgànica que genera un mareig. Afirma que això és el vertigen per **se**. **D'altres comenten** que el vertigen en el circ està molt present, que el primer moment en què es realitza un moviment nou genera aquesta sensació. Però Alice reconduïx la conversa cap a com posar en escena el vertigen sense que sigui simulat.

És a dir, compartir amb el públic una sensació genuïna i no provocada. Durant **l'intercanvi d'opinions dels assistents es menciona que** és molt complex aconseguir-ho, ja que el fet de tenir la sensació de vertigen està relacionat amb la superació a una por, per tant, **l'exposició a un moviment de manera reiterada** fa que la sensació de vertigen que es tenia a l'inici disminueixi i aleshores sigui complex de compartir-ho genuïnament amb el públic. **L'exhibició d'aquest vertigen en escena passa pel fet de** fer un moviment o una acció que a un li fa por o li genera aquesta sensació. El tema de **l'acció, de fer alguna cosa, ens porta a reflexionar sobre on es troba** el vertigen. Es comenta que és en el límit de fer les accions, en una mena de punt de suspensió entre

un pas i el següent, allò liminar entre el fer i no fer. El límit, un dels conceptes estrella del paradigma circense. Portar el cos al límit, néixer dels límits, imaginar sense límits, despertar al públic emocions al límit i un llarg etc. Així transcorre la resta de temps que ens queda per conversar, un tema o concepte ens porta a un altre, com si **juguéssim a les paraules encadenades**. S'estableix una forma de pensament i de reflexió oberta, rica i dinàmica en la qual tot el que es comenta està unit per les ganes d'aprofundir generant més preguntes. En definitiva, un tema molt ampli del **qual se'n** podria estar parlant hores sobre la relació que té amb el circ, perquè el circ és vertigen, donat que és una sensació que resulta agredolça, però enganxa. Alice tanca la sessió agraïnt a tothom el **fet d'haver** compartit les seves reflexions i pensaments que li alimenten més el seu bagatge per a la investigació del doctorat que està realitzant.

CIRC COM UNA PRÀCTICA D'ESPERANÇA

Impartit per: MARIE-ANDRÉE ROBITAILLE

“El circ és fer, actuar i mostrar” (Marie-Andrée Robitaille)

Marie Andrée es forma coma ballarina a la Ecole de Danse de Quebec i com artista de **circ a l'escola de Circ Nacional de Montréal**. Va ser professora assistent a la **Universitat de Estocolm de les Arts i va dirigir el programa "Bachelor in Circus"**. Crea diversos projectes i investigacions relacionats amb les dones dins el món del circ i en alternatives de composició en circ com a mètode per replantejar el món. A la ponència Andrée comparteix les forces motrius, pràctiques, mètodes i reflexions que lidera i que suggereix el seu projecte de doctorat artístic **El Circ com una pràctica d'esperança**.

Abans d'entrar en matèria, Marie remarca que no vol parlar de dramaturgia en termes teatrals, que segons el diccionari francès *litrée* es defineix com **l'art de la composició d'obres teatrals**. Però es vol allunyar de la relació amb quelcom escrit prèviament per ser representat.

Des del punt de vista de circ, per ella la dramaturgia és la coherència en **l'estructura d'una peça de circ que ajuda al públic a tenir una lectura comuna o pròpia**. Però, afirma que en circ no sempre és necessària una dramaturgia ja que el pròpia gest de circ ja està carregat de prou veritat, potència i expressivitat i que per si sol comunica. **Posa l'exemple d'una persona que faci bàscula. El simple fet de projectar un cos a l'aire** i generar un seguit de girs en diversos eixos per caure de nou en un quadrat petit, té una potencialitat que per si sol compleix les expectatives que pot tenir **l'audiència**. Per a ella el circ és **fer, actuar i mostrar. És l'art de fer i d'actuar amb el gest les formes i els sentits**.

La ponent defineix el seu circ com un gest poètic que no requereix **d'interpretació**, que no té guió i que es lliure de sentit. És un coreografia entesa des del terme llatí *coros*, una dansa en cercle a nivell etimològic i el terme grafia entès des de la vessant de **l'escultura, grafia-gratar-modelar**. Aleshores el **terme coreografia l'entén com: modelar els cossos en una dansa en cercle**. El terme cercle que ve del llatí *circulus* és el que dona nom al circ i fer circ és girar, encorbar i doblegar. Girar és canviar de sentit i és prendre un altre camí, és desviar-se per sortir de la via **principal**. **L'arrel de desviar està relacionada amb divertir**, que també és canviar de sentit, i divertir és **entretenir**. Aleshores **entretenir seria treure algú d'un estat mental particular, canviar-li l'objectiu preestablert**. **D'aqueta manera** la paraula circ està relacionada amb la

desviació i l'entreteniment. Aquesta desviació de l'atenció no sempre s'ha de portar cap al riure o el benestar, sinó que donat que entretenir és **treure algú d'un estat basàltic, s'obre la possibilitat de fomentar l'atenció**, sigui de la naturalesa que sigui, cap allò que sigui rellevant. Treure de la norma habitual i passar a una altra cosa. El circ, aleshores, és una força de canvi i de transformació per adaptar noves postures.

El gruix de la seva investigació es centra en treballar des dels materials, allunyant del **centre el cos de l'artista, donant volum i més valor a allò no material i a la relació al temps i l'espai, per cercar noves formes de moviment, de presència i de força, no entesa des de l'anatomia**. Es va inspirar molt en l'escola Bauhaus fundada per Walter Gropius al 1919. D'aquesta reconeguda escola entoma alguns principis fonamentals com el minimalisme i les composicions a través del so, el color, les formes i el moviment. Així com la frase *"la forma segueix la funcionalitat"*. Tenir aquest enfocament Bauhaus, li ha permès apropar-se al circ des dels materials, concentrant-se principalment en les **línies de variació com a mètode d'improvisació**. Aquestes línies poden ser per exemple de lent a ràpid, les variacions de relació amb l'objecte a escena, la variació de considerar els objectes com quelcom que es pot moure i està viu o com objecte inert.

Al voltant de l'eix dels materials reflexiona sobre la situació actual mundial. Tenint en compte que estem vivint una quarta revolució industrial, **l'inevitable** escalfament global degut al canvi climàtic, les desigualtats de riqueses, les guerres mundials, la situació pandèmica global, etc. com ho podem fer millor? Què pot fer el circ, davant aquest panorama, per seguir sent pertinent? Què significa ser artista de circ actualment? Per **trobar resposta a aquestes preguntes s'acull a la perspectiva posthumanista com a pràctica en les arts del circ**. Investigar sobre el posthumanisme la porta a tenir present en la seva recerca el postdualisme i el postantropocentrisme.

En conclusió ens planteja una escriptura i dramaturgia a partir dels materials, **descentralitzant l'humà i la proesa, per donar espai a allò que els objectes comuniquen per com són manipulats, per quina funcionalitat tenen i per com es creen aquests materials**. Tot plegat l'ha portat a reduir els seus moviments, a minimitzar la seva acció, treballar amb els anomenats intramoviments, oscil·lacions **a l'espai**,

velocitat i connexions **amb l'altre**. Genera una obra visual que convida a la reflexió i a la interpretació personals dels signes escènics.

És **interessant com la ponent a través d'una reflexió sociològica uneix, circ, matèria, pensament i estètica** per compartir a través de les seves peces una sensació, un nou **estat, un gir personal que fa que qui observa no es quedi indiferent i hagi d'utilitzar la dialèctica i la crítica** per extreure alguna conclusió, en la qual és possible que es faci un replantejament dels valors personals.

DRAMA JAMM

Impartit per: MARTA GORCH

Ens proposa una dinàmica en format classe o taller per aportar un seguit de pautes físiques per compondre una escriptura des del cos. Els aspectes com la mirada, la conducció, el treball de **l'espai (vectors de moviment), la velocitat, el ritme, les alçades i les intensitats conjuntament amb el treball dels oposats ràpid-lent, dur-relaxat, gran-petit, etc.** són aspectes nuclears del que comparteix.

Iniciem la sessió repassant aquests conceptes molt presents en el teatre gestual i **seguidament realitzem un seguit d'improvisacions** seguint diferents directrius de la Marta. **D'allà sorgeixen petites peces les quals obren un seguit de reflexions.** Què comunica un cos? Com comunica un cos? Com es relacionen els cossos? Com influeix el caràcter personal en la relació dels cossos?

Lluny de qualsevol psicologisme i partint del moviment es poden crear escriptures i formes dramaturgiques molt riques les quals, posteriorment, es poden ampliar amb altres aspectes com les emocions, la intencionalitat, **l'ordre** o la creació de personatges particulars. **És interessant com a través d'aquest taller es fa més palès que els petits moviments no pròpiament d'habilitat física,** permeten dialogar i connectar amb el públic, convertint-se en una proesa comunicativa que pot enriquir molt les partitures físiques de les persones que actuen, **sigui l'art que sigui.**

El que proposa Gorch pot portar a preguntes com perquè quan veiem acrobates realitzant els mateixos moviments, per exemple un salt mortal, alguns ens captiven més que altres? És possible, seguint el que ella ha compartit, que aquesta riquesa **s'aconsegueixi** aprofundint en el propi moviment, donant importància a cada una de les petites accions jerarquitzades que el componen. Qui aconsegueix prendre el control, converteix un moviment antinatural en quelcom quotidià, que li permet **reconèixer on es situa en cada moment en l'espai i se li obre un ventall molt ampli per la potencialitat expressiva**. La intencionalitat en l'entrenament enfocat, no en la proesa, sinó en la riquesa visual fa que cada moviment acrobàtic d'un repertori sigui diferent en cada individu. Però, tot plegat va lligat amb una qualitat tècnica? És molt probable que sí, però entenent, com menciona ella, que no es tracta d'una gran **habilitat tècnica sinó d'una mena d'orfebreria** del moviment acrobàtic, on les idiosincràsies i personalitat de les persones que estan darrera del gest acrobàtic les fan genuïnes. **És a dir, s'allunya de l'espectacularitat** i, el més difícil encara, de nou, la riquesa en ocasions es troba en els petits moviments.

ORIGEN

Impartit per: ORIGEN

Paraules com: rendir-se, respirar, relaxar-se, despertar, escoltar, són les que Origen, el facilitador de la dinàmica, ha pronunciat per explicar la seva proposta. Amb un to de veu molt conciliador i amb una humilitat admirable, comparteix una forma que té ell de treballar i que no sap exactament quina relació pot tenir amb la dramàturgia o **amb l'escriptura, però que sí que sap que alimenta per bé o per malament a qualsevol persona que la pràctica**.

Parafrasejant a Origen, els éssers humans estem en constant negociació amb **nosaltres mateixos i amb l'entorn**. Vivim en un espai on l'ordre no existeix sense el caos i això ens fa prendre consciència que estem dins un cicle on, per poder estar bé amb un mateix, un ha d'haver estat malament, tenint en compte que dels mots "bo" i "dolent" no se'n desprèn res pejoratiu, simplement existeixen. Prendre consciència de **l'amplitud d'aquests constructes socials, permet durant la creació desprendre's de**

certes pressions autoimposades a l'hora d'investigar, escriure o compondre. L'aportació d'Origen més enllà de la teoria que la sustenta, obre la finestra a la consciència d'un mateix o mateixa **dins un grup i com aquests s'interrelacionen**.

La sessió que ens proposa, es basa en una relaxació guiada, un alliberament del cos i finalment en un exercici en parelles molt interessant. Es treballa la comunicació entre dos cossos **a través de la respiració i d'uns petits pals primers i lleugers situats entre persones de la parella**. Aquests no cauen si les dues persones aconseguen connectar-se sense impositives, ni judicis, ni psicologismes. Allò simple i a la vegada **complex de moure's per l'espai sense que caiguin els petits pals primers, genera una comunicació més enllà de la verbal, per donar espai a altres aspectes més profunds i difícils de percebre**.

Tot plegat sorgeix de la inspiració de diversos autors, en especial de George Gurdjieff (1866-1949) mestre espiritual més influent durant el segle XX en la recerca de respostes a les preguntes fonamentals de l'ésser humà, guia a les persones **buscadores pel camí de l'evolució conscient**, fomentant un llegat orientat en el despertar de les consciències dormides. La **complexitat d'aquest personatge és il·limitada**, va ser músic, pensador, escriptor i ballarí. Tan sols mencionaré un dels aspectes rellevants del seu pensament. Gurdjieff parla sobre l'existència de quatre camins per treballar sobre un mateix: el camí del faquir, on posa èmfasi en el treball del cos; el camí del monjo, on posa atenció a les emocions; el **camí del "yogui", que es centra en l'intel·lecte** i, per últim, el camí de Gurdjieff (el quart camí), on es treballa simultàniament sobre els tres centres: físic, emocional i intel·lectual. També va deixar com a llegat unes danses basades en uns 40 moviments extrets de tots els seus **periples per monestirs, temples i d'altres indrets on es cerca la profunditat de l'ésser**. Aquestes danses generen una rítmica dels cossos i un treball en canó produint una

connexió energètica entre els que ballen com els que observen. Origen menciona un llibre anomenat *"la realitat el ser: el cuarto camino de Gurdjieff"* on queden per escrit algunes de les reflexions i conclusions de Gurdjieff. Existien més llibres i fins i tot una

pel·lícula del 1979 anomenada “*Encuentros con hombres notables*” dirigida per Peter Brooks, que parla sobre aquest enigmàtic personatge.

Es podria escriure molt sobre la influència que va poder tenir Gurdjieff en Peter Books i **la seva forma d’entendre** les arts escèniques, de ben segur que en el panorama **teatral d’altres persones** investigadores l’han tingut en compte **per l’evolució d’aquest** art. De la mà d’Origen, ens apropa Gurdjieff al circ, per establir quelcom que pugui obrir la possibilitat a noves escriptures o dramaturgies.

EXCIRC

Impartit per: Sobres anònims

Ex-circ ha estat una proposta anònima en la qual **a través d’uns sobres**, les persones assistents acceptaven realitzar una dinàmica en format joc de **l’auca**, per fer “una sessió sobre escriptura escènica no textual en el circ que pot ser adaptada a altres àmbits escènics sense paraula” (sobre 0).

L’objectiu és pensar i posar en pràctica el circ com a llenguatge i estimular l’escriptura circense. Les propostes d’aquests sobres consisteixen en: **Pensar/ Escriure/Conversar/Compartir/Moure’s/Preguntar/Respondre** (Sobre 0). Per completar-ho es tenen exactament 2 hores.

Transcriure tot el que va succeir seria molt complex i feixuc. A mode de síntesi, parlaré de la meves sensacions personals durant el procés.

L’**anonimat** de la proposta em genera una expectació i qüestionament personal entorn a si vull o no participar. La primera **decisió que s’ha de prendre** és qui serà la persona que llegirà els sobres, això ja comporta un consens en què sorgeixen les personalitats de cada un. Al llarg de la dinàmica afloren comportaments sociològics molt presents en el nostre dia a dia. Els constructes de poder, de rang, de col·lectivitat, de consens,

de respecte, d'autoestima, entre d'altres es posen en joc a través dels sobres. Per exemple, **en un moment donat va sorgir la possibilitat d'una rebel·lió contra aquests sobres** escrits per algú que no sabíem qui era i que ens feia fer coses a mode de titelles, però a la vegada nosaltres vàrem acceptar de jugar-hi, per tant era absurd rebel·lar-s'hi. Res massa lluny de certes dinàmiques socials presents en el quotidià.

El grup va acceptar seguir amb el joc fins al final, respectant el que es proposava en els sobres. Un dels aspectes que donen riquesa a la proposta és el temps. Cada sobre tenia una temporalitat limitada per a què es dugués a terme. Per tant, no es podia **divagar massa sobre el que se'ns havia encomanat fer**, però el mateix sobre et permetia repetir i ampliar el temps fins que el grup ho desitgés **per assolir l'objectiu** que es requeria. En cada sobre existia una contradicció que feia qüestionar al grup **com havien de prosseguir. Si no s'avançava** respectant la temporalitat era probable que no **s'arribés** al final del joc, però si no es realitzava **amb profunditat o no s'arriba al** consens no es podia avançar. Com invertir el teu temps durant el procés creatiu?

Ens podríem haver quedat per decisió unànime en el primer sobre i hagués sorgit un resultat diferent del que es va assolir. Però **les ganes del grup d'arribar al darrer sobre van fer que respectéssim les normes del joc. Com es posiciona cada individu d'una** creació en relació a la inversió del temps establerts per posar en peu una peça de circ?

El joc es basa en preses de decisions per tal d'arribar algun lloc, **que d'inici no està** predeterminat. A través del pensament i la conversa neix una escriptura on el circ hi és present. El primer que es demanava és que cada persona escrigués de forma **individual alguna cosa que l'interessés** entorn l'escriptura escènica sense text, no **escrit, ni parlat, ni projectat, en circ. Arrel d'aquí i a través del consens s'escollia una** proposta única sobre la qual treballar. Seguidament el grup es dividia en dos. Els físics i els pensants. Els físics amb el cos expressaven o representaven **allò que s'havia** acordat i els pensants eren els que feien propostes i analitzaven allò que observaven. Tot plegat tenint en compte les disciplines de circ que mencionaven cada individu del grup físic.

De tot plegat es generava una escriptura que el grup físic duia a terme, mentre que el grup pensant **proposaven a través de** l'observació i el criteri personal un seguit de guies. Al final de tot, els rols dels individus es capgiraven i els físics passaven a ser pensants i els pensants a ser físics.

Realment la profunditat de la proposta donaria per escriure molt, ja sigui entorn a l'escriptura escènica, com també a les formes de funcionar dels grups i les preses de decisions. Va ser una proposta en què va quedar clar que per generar una escriptura escènica el qüestionament personal i la reflexió constant hi són presents i que existeix una necessària **predisposició a avançar per tal d'**arribar a quelcom coherent per a les persones que generen l'escriptura. La **unió d'una pregunta, una resposta i el que** ofereix un cos de circ porta, com es va demostrar, a una infinitat de possibilitats **d'escriptura genuïnes.**

EX-CIRC ha estat una dinàmica que permet viure i veure com funcionen les creacions. On les relacions personals, la construcció de les escenes, les formes de prendre decisions, la forma de jutjar, la forma de mirar, la forma de parlar, etc. són importants per a què la peça que espera captivar al públic sigui conseqüent amb els creadors i **creadores. La complexitat d'una creació no ve donada únicament per la construcció** física de les escenes, sinó també pel funcionament psicològic i sociològic del grup.

POÈTICA DE LA ACROBÀCIA

Impartit per: MARION GUYEZ

En aquesta sessió Guyez afirma que no existeixen massa fonts de consulta per tal **d'entendre i veure** l'evolució que estan tenint les arts del circ. És per això, que es parteix de la base que els que expliquen la història del circ són els propis artistes de circ. Les seves accions, actuacions, representacions i escrits que es realitzen actualment són el que les futures generacions llegiran o consultaran per, a través de l'arqueologia acadèmica, tenir uns coneixements previs per poder qüestionar, rebatre, canviar o acceptar.

Per això, aquesta dinàmica **d'escriptura** escènica i de composició parteix del que Guyez anomena "**Portrait**", un retrat de cada individu que reflexa certs aspectes de les vivències, personalitat, caràcters de les pròpies creadores, entre **d'altres** aspectes idiosincràtics. Posteriorment per grups es duu a terme la unió de diversos retrats personals en pro de crear una peça escènica, promovent unes sinergies entre els retrats que alimenten una escriptura de circ poètica i genuïna.

És interessant **tot el que cada grup comparteix sobre la vivència d'unir retrats per extreure'n un que els aglutini en forma de peça escènica**. Un aspecte que es reitera en les reflexions dels participants és l'**acord**. Com acordar entre totes les creadores quins aspectes són destacables de tots els retrats, com es situarà la peça en l'espai, quin serà el ritme, quin so tindrà, com es mouran els cossos per l'espai, etc. són aspectes de composició que generaran diverses escriptures i dramatúrgies.

És aquí, en aquest procés d'**acord** on les personalitats de cada un tornen a intervenir en pro d'un resultat gratificant per tothom. Com en la sessió d'Origen, no és qüestió

d'imposar, però a la vegada com en la sessió d'Ex-circ, s'ha d'arribar a algun lloc a través del consens.

Aquesta dinàmica proposada per Guyez, aglutina aspectes tant teòrics com pràctics a l'hora de crear una peça. El punt inicial que proposa fa que la idiosincràsia prengui protagonisme i que el que es mostri sigui propi, i per tant, tingui una autoria molt clara.

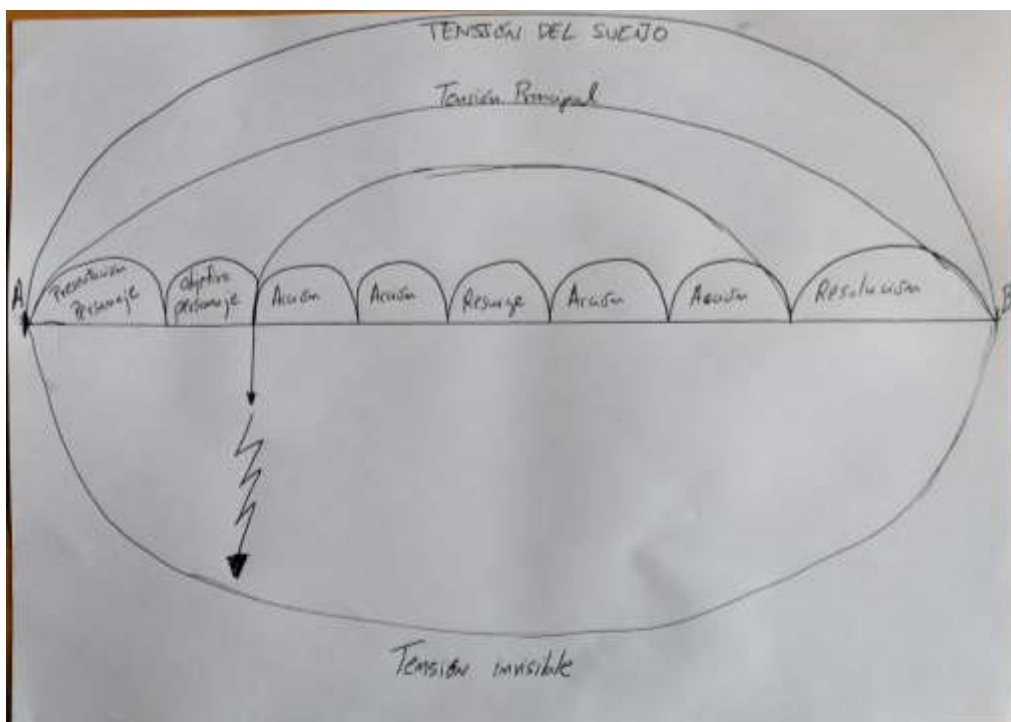
DRAMATURGIA I COS EXPRESSIU

Impartit per: ALBA SARRAUTE

Alba Sarraute comparteix amb totes les assistents certs recursos que ella utilitza durant les seves creacions. Però sobretot ens parla d'uns cursos de guió per a cinema que poden afinar la forma de fer circ actualment i que ella està aplicant en les seves creacions.

Amb la **intenció** d'hibridar llenguatges i formes de procedir per la creació o composició, Sarraute ens aproxima a la construcció de personatges i a una dramaturgia **que parteix d'aquests**. La forma que ens comparteix és de caire canònic

en la qual el personatge principal té un primer objectiu i durant el transcurs de l'obra li succeeixen certs incidents que el/la fan canviar d'estat, ja sigui a través d'altres personatges complementaris, antagònics, forces divines o el propi context. El primer que es realitza és la **construcció del personatge** d'on partirà la dramaturgia. Aquest viatjarà d'un punt "A" a un punt "B" en la història. En una primera corba hi ha la presentació de personatge i l'**objectiu que persegueix**, un incident desencadenant que genera la ruptura de l'estabilitat del personatge o l'impossibilitat de l'assoliment d'aquest objectiu, un seguit d'accions que el modifiquen i un moment en què el personatge toca fons i ha de ressorgir per arribar a una resolució. Aquest desenllaç comporta un canvi en el personatge i un assoliment de l'objectiu establert. Tot plegat està dins una corba superior que és la tensió del somni, és a dir, el viatge del personatge, i una corba inferior que és la tensió invisible, que és l'evolució interna del personatge, allò que canvia però que és imperceptible pels espectadors.

Seguidament, cada individu amb el seu personatge genera una escena seguint el gràfic. Un cop està construïda l'escena, es representa davant de tots i totes i es parla sobre el que s'ha observat.

A tall d'opinió subjectiva, la proposta de Sarraute permet organitzar de manera molt clara l'escriptura i dramaturgia dels esdeveniments escènics, una forma on la coherència pren el primer pla i l'audiència pot seguir el relat sense massa dificultats.

És interessant com es pot jugar amb diverses estratègies estètic-estilístiques en funció de com es crea aquest personatge. Es pot viatjar des del realisme escènic fins a quelcom més performatiu. La guia que ofereix, tot i tenir una estructura força canònica, permet jugar amb aquesta i ampliar els límits que el propi gràfic té, de tal forma, que s'estableix per algunes creacions coma un punt de partida, i per altres com la estructura sòlida en què es basarà la obra.

La proposta d'hibridació del mètode cinematogràfic amb el circ denota la situació i la recerca que les arts en viu cerquen per ampliar les possibilitats de performar. Al cap i a la fi és una proposta més per enriquir noves formes d'escriptura que parteixen no tant de l'acció física de les acròbates, sinó més aviat d'un treball de taula previ.

Si punxeu [aquí](#) podreu accedir a un vídeo que tracta això del què ens parla Sarraute.

FINAL JORNADES

Existeixen tantes formes d'escriptura i dramaturgies com personalitats individuals i com formes d'entendre el món. A mode de gran síntesi, aquestes jornades ens han apropiat algunes: Guyez ens proposa partir d'allò intern a través del BMC per transformar allò extern (el cos físic) i així canviar la percepció de les persones que observen, o també partir d'autoretrats per generar peces genuïnes; Robitaille descentralitza el cos humà per posar en rellevància la profunditat dels materials com a signes escènics; Origen promou des d'un lloc més espiritual la forma d'encarar una creació; Gorch desplaça qualsevol psicologisme per a que el cos sigui el que compona l'escriptura a través de la intenció i l'emoció; Ex-Circ ens convida a través d'un joc de preguntes i respostes a posar-nos a prova com a individus dins un grup en creació Sarraute que pren del món del cinema les estructures de guió per alimentar les formes dramaturgiques del circ.

Totes les aportacions de les convidades a compartir els seus coneixements deixen en els assistents un trànsit per diverses formes, propostes i visions sobre l'escriptura escènica i la dramaturgia d'una acció de circ, però que el vertigen a superar els límits, com ha compartit Alice, no ens faci minvar les ganes de seguir cercant noves formes dramaturgiques.

L'acte espectacular finalitza en el mateix lloc on va iniciar. Un lloc on es recullen els fruits d'allò sembrat fa tres dies enrere. Alguns comparteixen aquestes idees plantades i permeten que la riquesa que han aportat les ponències i els tallers facin florir la seva llavor davant dels demés, d'altres prefereixen guardar en la intimitat el creixement de la seva llavor. La coincidència de totes plegades és la gratitud per les hores compartides.

Després, acompanyats d'alguna cosa per picar i un vi calent, es divaga, valora i reflexiona sobre l'experiència viscuda, sobre dubtes i preguntes que han quedat al tinter fins que es donen per tancades les jornades.

Per: Amer Kabbani Fernández

Bibliografia

- Bainbridge, B (2017). *An introduction to body-mind-centering*. Recuperat de

http://old-eclass.uop.gr/modules/document/file.php/TS157/an_intro_to_body-mind_centering.pdf